

**Lietuvos mokinių lotynų kalbos ir Antikos kultūros olimpiada
2015 m.**

Trečius – ketvirtus metus besimokantiems moksleiviams

Respublikinis etapas

Užduočių atlikimo laikas 2 val.

---

dalyvio kodas

Maksimalus taškų skaičius 73

Vertinimas:

TEKSTAS De Arīone

Cum Arīon, nōbilissimus suī temporis cantātor, ex Italiā in Graeciam nāvīgāret, magnāsque dīvitiās sēcum habēret, nautae pauperēs, quī homini dīvitī invidēbant, eum necāre cōstituērunt. Ille vērō cōsiliō eōrum cognitō, pecūnia ceteraque sua nautīs dedit. „Ecce, inquit, omnia quae possideō iam vestra sunt. Dīvitiās meās habēte, parcite vītae!“ Nautae precibus eius ita permōtī sunt, ut manūs ab eō abstinērent; tamen imperāvērunt, ut statim in mare dēsilīret. Ibi homō territus id ūnum ōrāvit, ut sibi licēret ante mortem carmen canere. Id nautae eī permīsērunt. Ille igitur, pulchrē vestītus et ornātus, carmen clārā vōce cecinit. Postrēmō in mare dēsiluit. Tum vērō nova mīra rēs accidit: delphīnus, cantū allectus, repente ad hominem natāvit eumque in dorsō suō sedentem vēxit et in lītore Graeciae salvum exposuit. Inde Arīon protinus Corinthum petīvit, ubi rēgem Periandrum, amīcum suum, adiit eīque rem, sīcut acciderat, narrāvit.

cantātor, ōris m dainininkas
pauper, is neturtingas, beturtis
dīves, itis turtingas, **dīvitiae, ārum f** turtai
invideo, vīdī, vīsum 2 pavydėti
cōgnōsco, gnōvī, gnitum 3 sužinoti
parco, pepercī, parsūrus 3 (+ dat.) pagailėti ko
precēs, um f maldos, prašymai
abstineo, tinuī, tentum 2 sulaikyti
statim tučtuojau
dēsilio, siluī, sultum 4 (nu)šokti
terreo, uī, itum 2 gąsdinti, bauginti

licet, uit 2 leista, galima
permitto, mīsī, missum 3 leisti, sutikti
vestio, 4 aprengti, **vestītus, a, um** apsirengęs, apsirėdęs
cano, cecinī, cantātum 3 dainuoti, giedoti
accido, ī 3 nutikti
dorsum, ī n nugara
allicio, lēxī, lectum 3 patraukti, pavilioti
repente netikėtai, staiga
litus, oris n krantas
protinus tiesiai, tiesiog
adeo, īi, itum, īre ateiti, atvykti

KLAUSIMAI**A. TEKSTO SUVOKIMAS:**

1. **Kas buvo Arijonas? (išbraukite vieną neteisingą variantą)**

a. nauta pauper	c. homo dives
b. nōbilissimus cantātor	d. amicus regis Corinthi
2. **Kodėl jūrininkai sumanė jį pražudyti?**

a. manūs ab eō abstinērent	c. homini diviti invidabant
b. in Graeciam nāvīgāret	d. nautae precibus eius permōtī sunt
3. **Ko paprašė Arijonas prieš mirtį?**

a. ut statim in mare dēsīlīret	c. ut sibi licēret carmen canere
b. ut in Graeciam nāvīgāret	d. ut manūs ab eō abstinērent
4. **Kaip giedoja Arijonas?**

a. repente	c. nova mīra rēs
b. protinus	d. clara voce
5. **Kaip jis išsigelbėjo?**

a. pecūnia sua nautīs dedit	c. id nautae ei permiserunt
b. delphīnus in dorsō suō vēxit	d. nautae precibus eius permōtī sunt
6. **Kam Arijonas papasakojo savo istoriją?**

a. regi Corinthi	c. delphino
b. amico nautarum	d. nautis pauperis

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 6).

Suma:

B. GRAMATIKA:

7. **Kuris iš šių tekste esančių daiktavardžių yra nominatyvo linksnio?**

a) manūs	c) mare
b) carmen	d) Arīōn

8. **Kuris iš šių tekste esančių daiktavardžių yra genityvo linksnio?**

a) temporis	c) vitae
b) nautis	d) homini

9. **Kuris iš sunumeruotų sakinių yra pabraukto sakinio *praesens* laiko variantas?**

Inde Arīōn Corinthum petīvit, ubi rēgem Periandrum adiit eīque rem narrāvit.

- a. *Inde Arīōn Corinthum petīverat, ubi rēgem Periandrum adierat eīque rem narrāverat.*
- b. *Inde Arīōn Corinthum petit, ubi rēgem Periandrum adit eīque rem narrat.*
- c. *Inde Arīōn Corinthum petīvit, ubi rēgem Periandrum adiit eīque rem narrābat.*

10. **Kuris iš sunumeruotų sakinių yra taisyklingas pabraukto sakinio daugiskaitos variantas?**

Ille igitur, pulchrē vestītus et ornātus, carmen clārā vōce cecinit.

- d. *Ille igitur, pulchrē vestītī et vestītī, carmina clārā vōce cecinit.*
- e. *Ille igitur, pulchrē vestītī et vestītī, carmen clārā vōce cecinērun.*
- f. *Illi igitur, pulchrē vestītī et ornātī, carmina clāris vōcibus cecinērun.*

11. Kurie tekste esantys žodžiai nusako vietą ir atsako į klausimą *ubi*?

- a. in litore
b. in mare
c. in Corinthim
d. in Graeciam

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

12. Suraskite tekste ir įrašykite po vieną nurodytos formos veiksmažodį.

liepiamosios nuosakos	
praesens indicativi	
participium praesentis activi	
participium perfecti passivi	
infinitivus praesentis activi	
perfecti coniunctivi activi	
plusquamperfecti	

Suma:

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai įrašytą žodį 1 taškas (daugiausia 7).

13. Suraskite ir pabraukite tekste skaitvardžius (kiekinius ir kelintinius), surašykite juos į lentelę, kaip parodyta pavyzdyje.

Annus in **duodecim** menses dividitur. Mensis triginta aut triginta unum dies habet. Annus trecentos sexaginta quinque dies habet. Saeculum est centum anni. Homo sanus nonaginta annos vel etiam plus vivere potest; ducentos annos nemo vivere potest. Mensi **primo** et mensi tertio a deis nomina sunt: Ianuario a deo Iano, Martio a deo Marte. Ianus et Mars sunt dei Romani. Ianus est deus cui duae facies sunt. Mars est deus belli.

Urbs Roma a Romulo condita est anno septingentesimo quinquagesimo tertio ante nativitatem Christi et anno Domini quadringentesimo septuagesimo sexto imperium Romanum a barbaris deletum est.

duodecim	XII	dvylika
primo	I	pirmas

Suma:

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai užpildytą eilutę 1 taškas (daugiausia 10).

14. J. K. Rowling romane „Haris Poteris“ Hogvartso mokyklos herbe įrašyta *Draco dormiens nunquam titillandus*.

- Ką tai reiškia? _____
- Kokia veiksmažodžio forma yra *dormiens*? _____
- Kokia veiksmažodžio forma yra *titillandus*? _____
- Parašykite tą patį posakį daugiskaita:

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 2 taškai (daugiausia 8).

Suma:

C. LOTYNIŠKI POSAKIAI

- Kuris iš šių posakių primena apie gyvenimo laikinumą?**
  - memento mori
  - aut vincere, aut mori
  - dulce at decorum pro patria mori
  - de nihilo nihil fit.
- Kuris iš šių posakių susijęs su antikinio teatro realijomis?**
  - persona non grata
  - alea iacta est
  - lupus in fabula
  - deus ex machina
- Kuris iš šių posakių reiškia, kad dirbi tuščią, nereikalingą darbą?**
  - elephantum ex musca facis
  - docendo discis
  - delphinum natare doces
  - utile dulci misces
- Kuris iš šių posakių reiškia „Saugokis, kad nekristum“ (apie greit aukštai iškilusius)?**
  - caveant consules
  - cave ne cadas
  - cave canem
  - cave multos, si singulos non times

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 4).

Suma:

19. Kam priklauso šie posakiai? Suveskite poras (tam pačiam autoriui gali priklausyti keli posakiai)

a. O tempora, o mores!	Cezaris
b. Et tu, Brute, contra me!	Horacijus
c. Vivere, Lucili, militare est.	Vergilijus
d. Arma virumque cano.	Ciceronas
e. Alea iacta est.	Seneka
f. Exegi monumentum.	
g. Veni, vidi, vici.	
h. Homines historiarum ignari semper sunt pueri.	

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai įrašytą posakį 1 taškas (daugiausia 8).

Suma:

D. ANTIKOS KULTŪROS ŽINIOS

- Dar Homeras kalbėjo apie greitąjį Eurą, pvz., šioje eilutėje: *o Euras / Greit jį pagavo ir perleido žaisti smarkiajam Zefyrui. (Hom. Od. V. 332). Kas tai?*
  - upė, b) pinigas, c) vėjas, d) milžinas

2. Per kokio dievo (deivės) šventes Atėnuose vykdavo dramatinės varžybos?
  - a) Dioniso, b) Atėnės, c) Dzeuso, d) Hefaisto
3. Kokio dievo garbei senovė Graikijoje buvo rengiamos Olimpinės varžybos?
  - a) Apolono, b) Dzeuso, c) Poseidono, d) Heraklio
4. Kurio iš išvardytų personažų nėra Vergilijaus *Eneidoje*?
  - a) Anchisas, b) Didonė, c) Polifemas, d) Lotynas
5. Kurio iš išvardytų personažų nėra Homero *Odisėjoje*?
  - a) Telemachas, b) Ajolas, c) Polifemas, d) Prometėjas
6. Kurio Romos imperatoriaus valdymo laiku ir iniciatyva buvo pastatydintas Panteonas tokiu pavidalu, kokį dabar matome?
  - a) Diokleciano, b) Hadriano, c) Marko Aurelijaus, d) Augusto

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas (daugiausia 6).

Suma:

7. Kokiais pavidalais Dzeusas pasirodė šioms mitinėms herojėms? Susiekite poras.

Europė	gulbinu
Alkmenė	aukso lietumi
Semelė	jaučiu
Danajė	tikroju savo dievišku pavidalu
Leda	herojės vyro Amfitrijono

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai suvestą porą 1 taškas (daugiausia 5).

Suma:

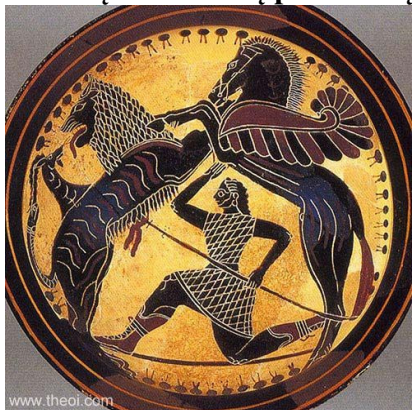
8. Kokie herojai nugalėjo šias pabaisas ar piktadarius? Suveskite poras (kai kuriems herojams gali tikti kelios pabaisos).

Tesėjas	Sfingė (Sfinksas)
Heraklis	Chimaira
Oidipas	Minotauras
Persėjas	Medūsa Gorgonė
Belerofontas	Lernos hidra
Odisėjas	trikūnis milžinas Gerijonas
	Prokrustas
	kiklopas Polifemas

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai suvestą porą 1 taškas (daugiausia 8).

Suma:

9. Išiūrėkite į paveikslėlį ir atsakykite į klausimus:

- a) Kuri iš išvardytų pabaisų pavaizduota šiame vazos piešinyje (kairėje)? _____
- b) Koks dar gyvūnas nupieštas dešinėje? Kaip jis susijęs su šiuo mitu?
_____
- c) Koku tapybos stiliumi iš pieštas šis indas?
_____

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškai (daugiausia 6).

Suma:

